

DFE-001-001533

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) (CBCS) Examination

May / June - 2015

Sanskrit : Paper - XV

(संस्कृत भाषा अने साहित्य)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001533

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

सूचना : M.C.Q प्रश्नांना जवाब पण मुल्य उत्तरवडीमां ज लपवा.

१ नीचेना M.C.Qना योग्य जवाब आपो :

२०

- (१) चित्रलानुना पुत्रनुं नाम शुं छे ?
(A) लूषण लट्ट (B) पुलीन लट्ट
(C) भाणलट्ट (D) अर्थपति
- (२) 'समस्त कादम्बरी काव्य अेक चित्र शाणा छे' - अेम कोषा कडे छे ?
(A) डॉ. डे (B) वेबर
(C) रविन्द्रनाथ टागोर (D) उमाशंकर जोषी
- (३) कर्ण गद्य कृतिमां कथा अने आप्यायिका अेम अनेना लक्षणो छे ?
(A) डर्षयरित (B) दशकुमार यरित
(C) वासवदत्ता (D) उत्तररामयरित
- (४) सत्ता, युवानी अने अधिकतम सौंदर्य _____ परंपरा सर्जे छे.
(A) प्रश्नीनी (B) अनर्थोनी
(C) विनाशनी (D) कलडोनी
- (५) लक्ष्मी: क्षीरसागरात् पारिजातवल्लवेभ्यो _____ ।
(A) रागम् (B) वक्रताम्
(C) मोहशक्तिम् (D) मदम्
- (६) कादम्बरीनो साहित्य प्रकार?
(A) कथा (B) आप्यायिका
(C) यंपु (D) प्रकरण
- (७) हर्षचरितमां कोनुं जवनयरित्र जोवा भणे छे ?
(A) श्रीडर्ष (B) समुद्रगुप्त
(C) विक्रमादित्य (D) डर्षवर्धन

- (૮) શુકનાસ કોને ઉપદેશ આપે છે ?
 (A) ચંદ્રાપીડ (B) તારાપીડ
 (C) વૈશમ્પાયન (D) પુંડરિક
- (૯) _____નો ઉપદેશ જળ વિનાનું સ્નાન છે.
 (A) પિતા (B) ગુરુ
 (C) માતા (D) મિત્ર
- (૧૦) કાદમ્બરી અપૂર્ણા શા માટે રહે છે ?
 (A) બાણ બિમાર પડતાં (B) બાણ નિરાશ થતાં
 (C) બાણને સમય ન મળતાં (D) બાણનું મૃત્યુ થતાં
- (૧૧) પ્રતિ શબ્દક ઇવ રાજવચનમુપગચ્છતિ જનો_____।
 (A) હર્ષાત્ (B) ભયાત્
 (C) દુઃખાત્ (D) વધ્યશાલા
- (૧૨) લક્ષ્મી કૌસ્તુભ મણી પાસેથી શું લે છે ?
 (A) મદમ (B) નૈષ્ઠ્યમ
 (C) વક્રતામ્ (D) ચઞ્ચલતામ્
- (૧૩) હર્ષચરિતમ્માં કેટલાં ઉચ્છ્વાસ છે ?
 (A) ૮ (B) ૧૦
 (C) ૧૨ (D) ૧૧
- (૧૪) બાણ પોતાના જીવનની વાત કયા ગ્રંથમાં કરે છે ?
 (A) હર્ષચરિતમ્ (B) ચણ્ડીશતકમ્
 (C) વાસવદત્તા (D) વેદસંહિતા
- (૧૫) કવિ બાણના મતે લક્ષ્મી કેવી છે ?
 (A) નિર્ભળ (B) અમર
 (C) સ્થિર (D) ચંચળ
- (૧૬) કવિ બાણભટ્ટે 'કાદમ્બરી'ની પ્રેરણા ક્યાંથી લીધી છે ?
 (A) રામાયણ (B) મહાભારત
 (C) બૃહત્કથા (D) પુરાણ
- (૧૭) શુકનાસ કોણ છે ?
 (A) મંત્રી (B) રાજા
 (C) ચંદ્રાપીડનો મિત્ર (D) નગરશેઠ
- (૧૮) 'કાદમ્બરી'ને કોણ પૂર્ણ કરે છે?
 (A) સુબન્ધુ (B) વામન બાણ
 (C) ભૂષણ મહુ (D) માસ
- (૧૯) શુકનાસ ચંદ્રાપીડને કોનાથી સાવચેત રહેવાનું કહે છે ?
 (A) ધનવાન (B) ધૂર્તો
 (C) મિત્રો (D) મંત્રીઓ
- (૨૦) અમૃતસહોદરાપિ કટુવિપાકા । આ વાક્ય કોના માટે કહેલ છે ?
 (A) સરસ્વતી (B) ઇન્દ્રાણી
 (C) મેનકા (D) લક્ષ્મી:

२ नीचेनो परिच्छेदवांशी, तेनी नीचे आपेला प्रश्नोना उत्तर संस्कृतभां लपो : १०

2 Read the following passage and write answers in Sanskrit 10

to the question given below it :

कपिलापुरी नाम नगरस्य सिद्धसंकल्प नाम राजा बभूव। दीपावलीपर्वदिने राजा वृषभाणां धावनस्पर्धा आयोजयति स्म। उत्तमाय वृषभाय सः पारितोषिकं ददाति स्म। ये रमणीयतया निसर्गं चित्रयन्ति तादृशान् चित्रकारान् अपि सम्मानयति स्म। कपिलपुरीतः समीपे एव श्रीनगर ग्रामे सिद्धिसाधनः नाम चित्रकारः निवसति स्म। तेन विशाले काष्ठफलके पिच्छं प्रसार्य नृत्यतोः मयूरयोः चित्रं चित्रितम्। चित्रं दृष्ट्वा सर्वैः अपि प्रशंसा कृता। तं चित्रं गृहीत्वा राजधानीं गतवान्। राजा तत् चित्रं पश्यति स्म। कञ्चनः चित्रपण्डितः अवदत् “एतत् चित्रं प्रथमं पुरस्कारयोग्यमस्ति नास्ति संदेहः।” तत्कृत्वा वृषभाणां स्पर्धायां भागं वोढुं आगतेन कृषकेण सह आगतः कश्चन वनवासी उच्चैः हसित्वा वदति स्म। “ एतस्मिन् चित्रे महादोषः दश्यते” इति उपहासमिश्रितेन स्वरेण उक्तवान् । सः वदति। महाप्रभो । मयूराणां जीवनक्रमः मया दृष्टः यत् मयूरः मयूरं दृष्ट्वा कदापि पिच्छं प्रसार्य नृत्यं न करोति । मयूरः मयूरीं दृष्ट्वा नृत्यं करोति। अस्मिन् चित्रे मयूरस्यसमीपे मयूर्याः चित्रं आवश्यकं अस्ति न मयूरस्य । वनवासेः बुद्धिमतां दृष्ट्वा राजा अतीव प्रसन्नः जातः।

प्रश्न :

- (1) दीपावलीपर्वदिने राजा कीदृशी स्पर्धा आयोजयति स्म ?
- (2) सिद्धिसाधनेन किं कृतम् ? सः कुत्र गच्छति ?
- (3) चित्रपण्डितः किं कथयति ?
- (4) वनवासी राजानं किं कथयति ?
- (5) गद्यांशस्य उत्तम शीर्षकः चयतु।

३ नीचे आपेल पत्रना विषयने अनुलक्षीने संस्कृतभां पत्र लपो : १०

3 Write letter in sanskrit of the following subjects : 10

- (1) कमलः राजकोटस्य संस्कृत विद्यालये पठति।
सः पर्यटने गन्तुं इच्छति । अतः सः पितरं
धनपत्राणि प्रेषयितुं पत्रं लिखति।

अथवा/OR

- (1) छात्रः नयनः शिक्षकः अस्ति। सः स्वविद्यालये
'कालिदासमहोत्सवस्य' आयोजनं कृतवान्, अतः सः
स्वगुरुं पत्रं लिखति।

- ४ (अ) नीचेनाभांथी कोरु ॡश ओक गधअंडनो अनुवाद करो : ॢ
- 4 (a) Translate any **one** of the following passage : 8
- (1) न ह्येवंविधमपरमपरिचितमिह जगति किंचिदस्ति यथेयमनार्या ।
लब्धापि खलु दुःखेन परिपाल्यते । दृढगुणपाशसंदाननिस्पन्दीकृतापि
नश्यति – उद्दामदर्पभटसहस्रोल्लासितासिलतापञ्जर – विधृताप्यक्रामति ।
मदजलदुर्दिनान्धकारगजघटित धन घटापरिपालितापि प्रयलायते।
- (2) किं वा तेषां सांप्रतं येषामतिनृशंसप्रायोपदेशनिर्घृणं कौटिल्यशास्त्रं
प्रमाणमभिचारक्रियाक्रूरैकप्रकृतयः पुरोधसो गुरवः परामिसंधानपरा
मन्त्रिण उपदेष्टारो नरपति- सहस्रभुक्तोज्झितायां
लक्ष्यामासक्तिर्मारणात्मकेषु शास्त्रेष्वभियोगः सहजप्रेमार्द्रहृदयानुरक्ता
भ्रातर उच्छ्वाः।
- (ब) नीचेनाभांथी कोरु ॡश ओ ससंदर्भ सभजवो : ॢ
- (b) Explain any **two** with the reference to the context : 8
- (1) सर्वाविनायानामेकैकमप्येषामायतनं किमुत समवायः।
(2) आरुढप्रतापो हि राजा त्रैलोक्यदर्शीव सिद्धादेशो भवति।
(3) अपरिणामोपशमो दारुणो लक्ष्मीमदः ।
(4) तोयराशिसंभवापि तृष्णां संवर्धयति।
- ॡ नीचेनाभांथी कोरु ॡश ओक पर संस्कृतभां निबंध लओ : १ॢ
- 5 Write an essay in Sanskrit on any **one** of the following : 14
- (1) विद्याधनं सर्वधनप्रधानम्।
(2) धनमहिमा ।
(3) जननी जन्मभूमिश्च ।
(4) परोपकारः ।